

บทที่ ๕

จตุ (๔) ศัพท์ ในปุงลึงค์

แจกอย่างนี้

ลำดับ	วิภัตติ	พหูพจน์
ป.	จตุ+โย	=จตุตทาโร, จตุโร
พ.	จตุ+โย	=จตุตทาโร, จตุโร
ต.	จตุ+หิ	=จตุหิ
จตุ.	จตุ+न्हं	=จตุन्हं
ปญ.	จตุ+หิ	=จตุหิ
ฉ.	จตุ+न्हं	=จตุन्हं
ส.	จตุ+ส	=จตุส

วิภัตติ	พหูวนะ	วิธีการลงวิภัตติ
ป.	จตุตทาโร, จตุโร	แปลง จตุ กับ โย เป็น จตุตทาโร
ทุ.	จตุตทาโร, จตุโร	“.....”
ต.	จตุหิ	ที่ฆะ อุ เป็น อุ ลง หิ คง หิ ไว้
จตุ.	จตุन्हน	ลง ฆ อากม ลง ्ह คง ्ह ไว้
ปญ.	จตุหิ	ที่ฆะ อุ เป็น อุ ลง หิ คง หิ ไว้
ฉ.	จตุन्हน	ลง ฆ อากม ลง ्ह คง ्ह ไว้
ส.	จตุส	ที่ฆะ อุ เป็น อุ ลง ส คง ส ไว้

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี จตุ (๔) นับนามนามปุงลิงค์

๑. จตฺตาร๑ ฌมฺมา วุฑฺฒาปจายีโน วฑฺฒนฺต๑.

อ.ธรรม ท. สี่ ย่อมเจริญ แก่บุคคล ผู้อ่อนน้อมต่อบุคคลผู้แก่.

๒. ตาปโส นคร๑ อุปนิสฺสาย จตฺโร มาเส วสตี.

อ.ดาบส เข้าไปอาศัยแล้ว ซึ่งเมือง ย่อมอยู่ ตลอดเดือน ท. สี่

๓. มนุสฺสา จตฺตฺหิ ปจฺจเยหิ ชีวนฺต๑.

อ.มนุษย์ ท. ย่อมเป็นอยู่ ด้วยปัจจัย ท. สี่.

๔. เสฏฺฐี๑ จตฺนุหน๑ ปุตฺตान๑ ฌน๑ เทตี.

อ.เศรษฐี ย่อมให้ ซึ่งทรัพย์ แก่บุตร ท. สี่

๕. ปุณฺณการี สตฺตา จตุหิ อปาเยหิ วิมฺจุจฺนฺติ.

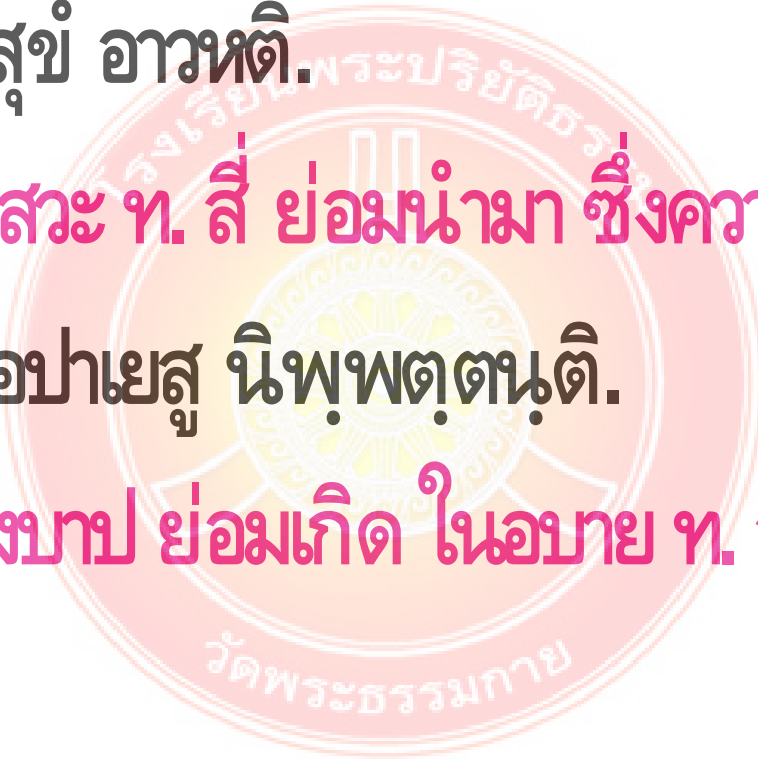
อ.สัจจ ๑. ผู้กระทำซึ่งบุญ ย่อมพ้น จากอบาย ท. สี่.

๖. จตฺนํ อาสวานํ ขโย สุขํ อามหฺติ.

อ.ความสิ้นไป แห่งอาสวะ ท. สี่ ย่อมนำมา ซึ่งความสุข.

๗. ปาปการี สตฺตา จตฺสุ อปาเยสุ นิพฺพตฺตฺนฺติ.

อ.สัจจ ๑. ผู้กระทำซึ่งบาป ย่อมเกิด ในอบาย ท. สี่

จตุ (๔) ศัพท ในอิติสิงค์ แจกอย่างนี้

ลำดับ	วิภัตติ	พหูพจน์
ป.	จตุ+โย	=จตสุโส
พ.	จตุ+โย	=จตสุโส
ต.	จตุ+หิ	=จตุหิ
จตุ.	จตุ+न्हं	=จตสุสน्हं
ปญ.	จตุ+หิ	=จตุหิ
ฉ.	จตุ+न्हं	=จตสุสน्हं
ส.	จตุ+ส	=จตุส

วิภัตติ	พหูวนะ	วิธีการลงวิภัตติ
ป.	จตสุโส	แปลง จตุ กับ โย เป็น จตสุโส
ฑ.	จตสุโส	“.....”
ต.	จตุหิ	ที่ฆะ อุ เป็น อุ ลง หิ คง หิ ไว้
จตุ.	จตสุสนนํ	แปลง อุ เป็น อ ลง สฺ อากมแปลงนिककहितเป็น नु
ปญ.	จตุหิ	ที่ฆะ อุ เป็น อุ ลง หิ คง หิ ไว้
ฉ.	จตสุสนนํ	แปลง อุ เป็น อ ลง สฺ อากมแปลงนिककहितเป็น नु
ส.	จตุส	ที่ฆะ อุ เป็น อุ ลง สฺ คง สฺ ไว้

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี จตุ (๔) นับนามนามอดีตถीलึงค์

๑. จตสฺส โนธิกุมภโย เสฏฺฐิโน ปาสาเท อฏฺฐหนฺติ.

อ.หม้อแห่งขุมทรัพย์ ท. ลี ย่อมผุดขึ้น ในปราสาท ของเศรษฐี.

๒. ปุโรหิตो จตสฺส ทิสา โอลเกติ.

อ.ปุโรหิต ย่อมตรวจดู/ย่อมแลดู ซึ่งทิศ ท. ลี.

๓. เถโร จตุหิ ปฐิสมฺภิทาหิ สห อรหตฺตํ ปาปฺณิ.

อ.พระเถระ บรรลุแล้ว ซึ่งพระอรหัต กับ ด้วยปฐีสัมภิทา ท. ลี.

๔. พุทฺโธ จตสฺสหนํ ปริสาณํ ฌมฺมํ กเถติ.

อ.พระพุทธเจ้า ย่อมตรัส ซึ่งธรรม แก่บริษัท ท. ลี.

๕. ภิกขุ จตุหิ ทิส่าหิ อาคนุตฺวา สตุถารํ วนฺทนต์ิ.

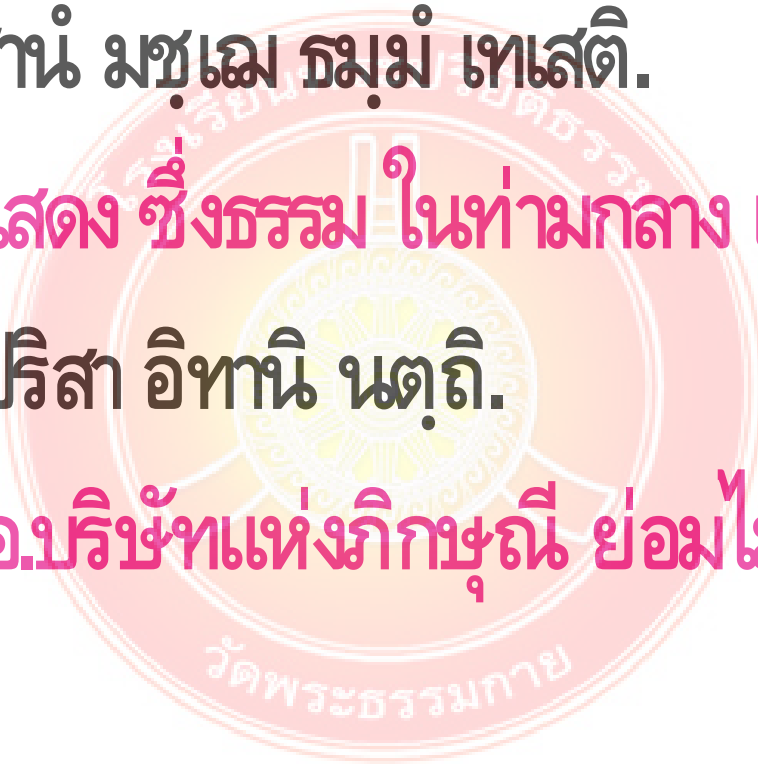
อภิกษุ ท. มาแล้ว จากทิศ ท. ลี ย่อมไหว้/ย่อมถวายบังคม ซึ่งพระศาสดา.

๖. พุทฺโธ จตฺตสนฺนํ ปริสาณํ มชฺฌเณ ฌมฺมํ เทเสตี.

อ.พระพุทธรเจ้า ย่อมแสดง ซึ่งธรรม ในท่ามกลาง แห่งบริษัท ท. ลี.

๗. จตฺตสุ ปริสาสุ ภิกขุณีปริสา อิทานิ นตฺถิ.

ในบริษัท ท. ลี หนา อ.บริษัทแห่งภิกษุณี ย่อมไม่มี ในกาลนี้.

The seal of Wat Phnom Penh is a circular emblem with a pinkish-red border. Inside the border, the Thai text "โรงเรียนพระปริยัติธรรม" (Prasittharama School) is written along the top arc, and "วัดพระธรรมกาย" (Wat Phnom Penh) is written along the bottom arc. The center of the seal features a golden sunburst or wheel-like symbol with a central vertical element.

จตุ (๔) คัมภีร์ ไฉนปุงสกลิงค์ แจกอย่างนี้

ลำดับ	วิภัตติ	พหูพจน์
ป.	จตุ+โย	=จตุตาริ
พ.	จตุ+โย	=จตุตารि
ต.	จตุ+हि	=จตุहि
จตุ.	จตุ+न्हं	=จตุन्हं
ปญ.	จตุ+हि	=จตุहि
ฉ.	จตุ+न्हं	=จตุन्हं
ส.	จตุ+स्	=จตุस्

วิภัตติ	พหูพจน์	วิธีการลงวิภัตติ
ป.	จตุตตาริ	แปลง จตุ กับ โย เป็น จตุตตาริ
พ.	จตุตตาริ	“.....”
ต.	จตุหิ	ที่ฆะ อุ เป็น อุ ลง หิ คง หิ ไว้
จตุ.	จตุन्हน	ลง ्ह อากม ลง ्ह คง ्ह ไว้
ปญ.	จตุหิ	ที่ฆะ อุ เป็น อุ ลง หิ คง หิ ไว้
ฉ.	จตุन्हน	ลง ्ह อากม ลง ्ह คง ्ह ไว้
ส.	จตุส	ที่ฆะ อุ เป็น อุ ลง สฺ คง สฺ ไว้

ตัวอย่างประโยคภาษาบาลี จตุ (๔) นับนามนามนปุงสกสิงค์

๑. พุทุเชน จตุตาริ อริยสจฺจานิ พุชฺฌเต.

อ.อริยสัจ ท. สี่ อันพระพุทธรเจ้า ย่อมตรัสรู้.

๒. อริยสาวกา จตุตาริ อริยผลานิ ปาปุณฺหนติ.

อ.อริยสาวก ท. ย่อมบรรลु ซึ่งอริยผล ท. สี่.

๓. เทวา จตุหิ การเณหิ เทวโลกโต จวฺนติ.

อ.เทวดา ท. ย่อมเคลื่อน จากเทวโลก ท. เพราะเหตุ ท. สี่.

๔. ภิกขุ จตุนฺนํ อริยผลานํ อตฺถาย ฌมฺมํ จรฺนติ.

อ.ภิกษุ ท. ย่อมประพฤติ ซึ่งธรรม เพื่อประโยชน์ แก่อริยผล ท. สี่.

๕. โยธา จตุหิ ทฺวาเรหิ นิกฺขนฺตา ทิสาสฺ วิจฺรนฺตี.

อ.ทหาร ท. ออกไปแล้ว จากประตู ท. สี ย่อมเที่ยวไปในทิศ ท.

๖. เสฏฺฐิ จตฺนํ วสุสํ อจฺเจน มริสฺสตี.

อ.เศรษฐี จักตาย โดยอันล่วงไป แห่งปี ท. สี.

๗. พุทฺโธ จตฺตฺส อริยสจฺเจสฺส กุสโล โหตี.

อ.พระพุทธเจ้า เป็นผู้ฉลาด ในอริยสัจ ท. สี ย่อมเป็น

